

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด
μ	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
K	แทน	จำนวนคะแนนเต็ม

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม เรื่อง ศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ทักษะการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยแสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุโดยแสดงการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมโดยแสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.1.1 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยแสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคะแนนทักษะการปฏิบัติงาน

เนื้อหา	N	K	μ	σ	แปลความหมาย
ชิ้นงานที่ 1 การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน	15	15	11.67	2.50	ดี
ชิ้นงานที่ 2 การจัดดอกไม้บูชาพระ	15	15	11.73	2.52	ดี
ชิ้นงานที่ 3 การ์ดแทนใจ	15	15	13.07	2.05	ดี
ชิ้นงานที่ 4 กระเช้าอวยพร	15	15	12.33	2.13	ดี
ชิ้นงานที่ 5 การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า	15	15	11.87	2.42	ดี
ชิ้นงานที่ 6 โมบายแขวนรูป	15	15	11.93	2.22	ดี
ชิ้นงานที่ 7 การพับผ้าเช็ดหน้า	15	15	10.80	2.08	ดี
ชิ้นงานที่ 8 การประดิษฐ์เข็มกลัด	15	15	11.87	2.39	ดี

จากตารางที่ 4.1 พบว่าทักษะการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุในชิ้นงานที่ 1 การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน ชิ้นงานที่ 2 การจัดดอกไม้บูชาพระ ชิ้นงานที่ 3 การ์ดแทนใจ ชิ้นงานที่ 4 กระเช้าอวยพร ชิ้นงานที่ 5 การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า ชิ้นงานที่ 6 โมบายแขวนรูป ชิ้นงานที่ 7 การพับผ้าเช็ดหน้า ชิ้นงานที่ 8 การประดิษฐ์เข็มกลัด อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.67 11.73 13.07 12.33 11.87 11.93 10.80 และ 11.87 ตามลำดับ

4.1.2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ ภูมิฐานะเดิม สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพเดิม และรายได้ โดยแสดงการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังปรากฏตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

(N = 15)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	-	-
หญิง	15	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
60-65 ปี	4	26.67
66-70 ปี	11	73.33
3. ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพมหานคร	6	40.00
ปริมณฑล	2	13.33
ภาคกลาง	4	26.67
ภาคเหนือ	-	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2	13.33
ภาคใต้	1	6.67
4. สถานภาพ		
โสด	8	53.33
สมรส	-	-
หม้าย	7	46.67
5. จบการศึกษาระดับ		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	8	53.33
ประถมศึกษาตอนต้น	5	33.33
มัธยมศึกษา	2	13.33
อาชีวศึกษา	-	-
ปริญญาตรี	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
6. อาชีพเดิม		
รับจ้าง	8	53.33
รับราชการ	-	-
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
พนักงานเอกชน	-	-
ธุรกิจส่วนตัว	1	6.67
ค้าขาย	4	26.67

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	2	13.33
อื่น ๆ	-	-
7. รายได้ประจำเดือน		
ไม่มี	15	100.00
มี	-	-

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 15 คน จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เป็นเพศหญิงทั้งหมด

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 66-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.33 อายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.67

ภูมิลำเนาเดิม พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาอาศัยอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.67 และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 13.33

สถานภาพ พบว่า โสด คิดเป็นร้อยละ 53.33 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 46.67

การศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33 มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.33

อาชีพเดิม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 53.33 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 26.67 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 13.33 และธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 6.67

รายได้ พบว่า ทั้งหมดไม่มีรายได้ประจำ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมโดยแสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังปรากฏในตารางที่ 4.3-4.8

ตารางที่ 4.3 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของผู้สูงอายุต่อวิทยากร

(N = 15)

วิทยากร	μ	σ	แปลความหมาย
1. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	2.60	0.51	มาก
2. มีมนุษยสัมพันธ์	2.80	0.41	มาก
3. ให้ความสนใจ ดูแล ช่วยเหลือ	2.87	0.35	มาก
4. ตรงต่อเวลา	2.73	0.46	มาก
5. มีความรับผิดชอบ	2.80	0.41	มาก
6. มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ	2.80	0.41	มาก
รวม	2.77	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อวิทยากร ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31

ตารางที่ 4.4 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของผู้สูงอายุต่อวัน เวลาในการจัดฝึกอบรม

(N = 15)

วัน เวลา	μ	σ	แปลความหมาย
1. จำนวนวันที่จัดกิจกรรม (1 วัน/สัปดาห์)	2.47	0.74	ปานกลาง
2. วันที่จัดกิจกรรม (วันจันทร์)	2.53	0.64	มาก
3. ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม (13.50-14.50 น.)	2.67	0.49	มาก
4. จำนวนครั้งที่ใช้ในการจัด (8 ครั้ง)	2.60	0.63	มาก
รวม	2.57	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อวัน เวลาในการจัดฝึกอบรม ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ คือ วันที่จัดกิจกรรม (วันจันทร์) ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม (13.50-14.50 น.) และจำนวนครั้งที่ใช้ในการจัด (8 ครั้ง) และมี 1 ข้อ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ จำนวนวันที่จัดกิจกรรม (1 วัน/สัปดาห์)

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39

ตารางที่ 4.5 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของผู้สูงอายุต่อวัสดุอุปกรณ์

(N = 15)

อุปกรณ์	μ	σ	แปลความหมาย
1. วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอ	2.60	0.51	มาก
2. วัสดุ อุปกรณ์ใช้งานได้เหมาะสม	2.60	0.51	มาก
รวม	2.60	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51

ตารางที่ 4.6 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรม

(N = 15)

การฝึกอบรม	μ	σ	แปลความหมาย
1. ตรงกับความต้องการ	2.53	0.64	มาก
2. มีความน่าสนใจ	2.53	0.64	มาก
3. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	2.73	0.59	มาก
4. ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประกอบอาชีพได้	2.60	0.51	มาก
5. ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	2.60	0.51	มาก
รวม	2.60	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44

ตารางที่ 4.7 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของผู้สูงอายุต่อหัวข้อการฝึกอบรม (N = 15)

หัวข้อการฝึกอบรม	μ	σ	แปลความหมาย
1. การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน	2.80	0.41	มาก
2. การจัดดอกไม้บูชาพระ	2.80	0.41	มาก
3. การ์ดแทนใจ	2.67	0.49	มาก
4. กระเช้าอวยพร	2.73	0.46	มาก
5. พวงกุญแจจากเศษผ้า	2.87	0.35	มาก
6. โมบายแขวนรูป	2.47	0.52	มาก
7. การพับผ้าเช็ดหน้า	2.40	0.51	ปานกลาง
8. การประดิษฐ์เข็มกลัด	2.53	0.52	มาก
รวม	2.66	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อหัวข้อฝึกอบรม ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ คือ การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน การจัดดอกไม้บูชาพระ การ์ดแทนใจ กระเช้าอวยพร พวงกุญแจจากเศษผ้า โมบายแขวนรูป การประดิษฐ์เข็มกลัด และมี 1 ข้อ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ การพับผ้าเช็ดหน้า

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31

ตารางที่ 4.8 สรุปคะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรม

(N = 15)

ด้าน	μ	σ	แปลความหมาย
วิทยากร	2.77	0.31	มาก
วัน เวลาในการจัดฝึกอบรม	2.57	0.39	มาก
วัสดุอุปกรณ์	2.60	0.51	มาก
การฝึกอบรม	2.60	0.44	มาก
หัวข้อการฝึกอบรม	2.66	0.31	มาก
รวม	2.66	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์ ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31

4.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม เรื่อง ศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุ ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ดังนี้

4.2.1 ทักษะการปฏิบัติงาน

ทักษะการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุในชิ้นงานที่ 1 การตกแต่งถุงผ้าลดโลกร้อน ชิ้นงานที่ 2 การจัดแจกันดอกไม้บูชาพระ ชิ้นงานที่ 3 การ์ดแทนใจ ชิ้นงานที่ 4 กระเช้าอวยพร ชิ้นงานที่ 5 การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า ชิ้นงานที่ 6 โมบายแขวนรูป ชิ้นงานที่ 7 การพับผ้าเช็ดหน้า ชิ้นงานที่ 8 การประดิษฐ์เข็มกลัดอยู่ในระดับดี การที่ผู้สูงอายุได้คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรได้ใช้การสอนแบบสาธิตประกอบคำบรรยายและมีสื่อประกอบการสอน ซึ่งเป็นตัวอย่างชิ้นงานสำเร็จ และใบความรู้ที่มีรูปภาพประกอบเป็นขั้นตอนการประดิษฐ์ชิ้นงานนั้น ๆ อย่างละเอียด ซึ่งเหมาะกับวัยของผู้สูงอายุ กล่าวคือ เป็นภาพประกอบมากกว่าการให้อ่านข้อความ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้จนได้ผลสำเร็จของชิ้นงาน รวมถึงวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรให้ความสนใจผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล ดูแลอย่างใกล้ชิดจนทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกใกล้ชิดคล้ายซักถามในข้อสงสัยขณะปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของอากรณ (2546) กล่าวว่า การสอนแบบสาธิต จะทำให้ผู้เรียน

สามารถเห็นและเข้าใจในขั้นตอนการทำงานในงานที่จะทำการปฏิบัติว่ามีขั้นตอนในการทำงานอย่างไรบ้าง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด (2544) ที่กล่าวว่า ข้อดีของการสาธิต คือ เกิดความรู้ความเข้าใจเร็วและมีความน่าเชื่อถือสูง เพิ่มทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ดี ไม่เบื่อหน่าย สามารถปฏิบัติได้หลายครั้ง สอดคล้องกับแนวคิดของจกณิ (2542) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่า หากได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการอบรม โดยเฉพาะหากมีการทำจริงปฏิบัติจริง แทนที่จะเป็นการนั่งฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยไปตามวัยมีข้อจำกัดทางด้านสายตา ฟัง การเคลื่อนไหวช้าลง ความจำ ความคิดที่ช้า

นอกจากนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้คัดเลือกกิจกรรมที่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อนจนเกินไป กล่าวคือ มีขั้นตอนการประดิษฐ์ไม่กี่ขั้นตอนเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติตามได้ คำนึงถึงสภาพร่างกายของผู้สูงอายุเป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณนิภา (2542) กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่ง่าย ๆ มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับศักยภาพของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลและวัย ซึ่งผู้จัดจะเป็นผู้ประเมินผู้สูงอายุและวิเคราะห์ว่าขั้นตอนใดเหมาะสม เพราะกิจกรรมทั้งนี้เพื่อเป้าหมายที่ความสำเร็จของผลงาน อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจของผู้สูงอายุ

4.2.2 ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมฝึกอบรมของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านวิทยากร มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้สูงอายุ ให้ความสนใจ ดูแล ช่วยเหลือและเคารพยกย่องในความเป็นบุคคลสูงวัยที่ยังมีคุณค่า และมีการเตรียมตัวในการสอนล่วงหน้าก่อนการฝึกอบรม ตรงต่อเวลา เป็นผู้ฝึกอบรมที่ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ใช้การถ่ายทอดความรู้แบบการสาธิตประกอบคำบรรยายทำให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นสามารถปฏิบัติตามได้ คำนึงถึงระดับความสามารถของผู้สูงอายุ ให้อิสระแก่ผู้สูงอายุในการแสดงความคิดเห็น และซักถามข้อสงสัย เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การให้กำลังใจเมื่อผู้สูงอายุประดิษฐ์ชิ้นงานออกมาดีหรือมีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้สูงอายุได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภิญโญ (2517) ได้เสนอหลักการจัดฝึกอบรมไว้ว่า วิทยากรต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมและควรระลึกเสมอว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับความสามารถเฉพาะตน ประสบการณ์หรือความชำนาญที่ต่างกันควรสังเกตพร้อมทั้งให้กำลังใจหากมีการปฏิบัติงานที่ดีก่อให้เกิดขวัญที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของอรพรรณ (2537) กล่าวว่า วิทยากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส จึงจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกสบายใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ และ

วิทยาการควรเป็นคนใจกว้าง มีเหตุผล ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรกระทำโดยให้เกียรติและจริงใจ สอดคล้องกับแนวคิดของเพื่อนใจ (2540) กล่าวว่า การสังเกตความสนใจแก่ผู้สูงอายุทุก ๆ คน จะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า รู้สึกภูมิใจในตนเอง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภากร (2547) กล่าวว่า ผู้สูงอายุต้องการความรักและความเอาใจใส่ การเคารพยกย่องยอมรับเป็นสมาชิกของกลุ่ม ต้องการมีเพื่อน และต้องการการแสดงออกถึงความมีคุณค่า

ด้านวัน เวลาในการจัดฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม (13.50-14.50 น.) คือ ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุกล่าวคือ ไม่ควรให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมนานเกินไปเพราะจะทำให้เกิดความเมื่อยล้า ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเบื่อและไม่มีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของภิญโญ (2517) กล่าวว่า การจัดเวลาการฝึกอบรมควรจัดเป็นคาบหรือชั่วโมง

ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้จัดฝึกอบรมเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ได้เพียงพอกับความต้องการและจำนวนของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมการฝึกอบรม ซึ่งรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน และวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบการสอน ส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่เครียด และไม่กังวลว่าวัสดุอุปกรณ์จะมีไม่เพียงพอ มีความกระตือรือร้นและกล้าที่จะประดิษฐ์ชิ้นงาน ไม่กลัวหากมีการทำวัสดุเสียหาย นอกจากนี้ผู้จัดยังคำนึงถึงลักษณะของวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ เช่น สีของวัสดุอุปกรณ์ เลือกใช้ที่มีสีตัดกัน เพื่อให้ผู้สูงอายุมองเห็นได้ชัดเจน หลีกเลียงอุปกรณ์แหลมคมที่yakต่อการใช้งานหรืออาจเกิดอันตรายได้ อย่างเช่น เข็มเย็บผ้า เนื่องจากผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางด้านสายตา และการเคลื่อนไหวของร่างกาย ใช้อุปกรณ์ชนิดอื่นทดแทน หากต้องมีการร้อยเชือกก็มีอุปกรณ์ช่วยเพื่อให้่ายต่อการประดิษฐ์ชิ้นงาน สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณนิภา (2542) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุนั้น ควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ เห็นชัดเจน เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีสีตัดกัน หลีกเลียงสีมืด ๆ เช่น ดำ น้ำเงิน เขียวแก่ รวมทั้งการวางอุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้อยู่ในระดับสายตาด้านหน้าของผู้สูงอายุ เพื่อความสะดวกในการมองเห็น หยิบใช้ง่าย ไม่ต้องปรับสายตาระยะไกล ใกล้ บ่อยครั้ง

ด้านการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนการฝึกอบรมมีการสอบถามความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเลือกกิจกรรม ทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ รวมทั้งการฝึกอบรมได้ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของประยง (2542) กล่าวว่า ความพึงพอใจจะเกิดเมื่อได้รับการตอบสนองในความต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากความชอบความสนใจ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีเลือกสรร (Selectivity Theory) กล่าวว่า ผู้สูงอายุจะเลือกทำกิจกรรมที่มีประโยชน์มากกว่าทำกิจกรรมทุกกิจกรรมที่มีอยู่ ดังนั้นผู้สูงอายุจะมีความกระตือรือร้นมีกิจกรรมที่มีประโยชน์สอดคล้องกับความต้องการ และสอดคล้องกับการศึกษาของศุภากร (2547) กล่าวว่า ความต้องการทางด้านสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่

ต้องการได้รับความสนใจ ต้องการมีส่วนร่วมในสังคม ต้องการช่วยเหลือและมีบทบาทในสังคม ทั้งนี้ เพราะผู้สูงอายุแม้จะมีความบกพร่องทางร่างกายแต่ยังคงมีสมรรถภาพทางสติปัญญา นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังได้นำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ และใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับความต้องการด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ได้แก่ ต้องการความมั่นคงทางการเงิน มีงานทำที่มีรายได้ เพื่อลดภาระให้แก่ครอบครัวและสังคม

ด้านหัวข้อการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุที่เข้าร่วมฝึกอบรมเป็นเพศหญิงจึงมีความพึงพอใจ ในหัวข้อฝึกอบรมที่เกี่ยวกับงานศิลปะประดิษฐ์ สอดคล้องกับการศึกษาของจรินพรรณ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การฝึกวิชาชีพสำหรับผู้สูงอายุเพื่อมีรายได้ในเขตนครเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า อาชีพที่ผู้สูงอายุสนใจและต้องการให้มีการฝึกอบรม ได้แก่ ศิลปะประดิษฐ์ การทำอาหาร ขนม และการผลิตของชำร่วย ตามลำดับ และอาจเนื่องมาจากหัวข้อการฝึกอบรมเป็นงานที่ทันสมัย สามารถนำไปประกอบอาชีพหรือใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เช่น ถู ผ้ามัดภาวะโลกร้อน พวงกุญแจจากเศษผ้า ซึ่งจะเห็นได้จากกระแสปัจจุบันเน้นให้มีการลดภาวะโลกร้อน หรือนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากร หรือหัวข้อการจัดดอกไม้บูชาพระ ทำให้ผู้สูงอายุได้เกิดความสุขทางใจ มีวัตถุประสงค์จะนำดอกไม้ไปถวายพระเมื่อจัดดอกไม้เสร็จทำให้มีความตั้งใจในการฝึกอบรม หรือหัวข้อการทำการ์ดแทนใจ ซึ่งเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่ เมื่อผู้สูงอายุประดิษฐ์จนได้ชิ้นงานแล้ว มีการนำไปมอบให้กับเจ้าหน้าที่หรือคุณหมอมือที่มารับตรวจรักษาภายในศูนย์ ฯ นอกจากนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยมีการประยุกต์ขั้นตอนในการประดิษฐ์ชิ้นงานต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ กล่าวคือ หลีกเลียงขั้นตอนที่ย่างยากซับซ้อนจนเกินไป สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณนิภา (2542) กล่าวว่า การจัดทำโปรแกรมกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและระดับความสามารถหรือศักยภาพที่มีอยู่ของผู้สูงอายุให้มากที่สุด กิจกรรมที่ง่ายเกินไปอาจจะไม่ท้าทาย ไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจให้อยากทำ ส่วนกิจกรรมที่ยากเกินไปก็จะได้รับการปฏิเสธหรือสร้างความคับข้องใจให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้จัดต้องปรับหรือประยุกต์กิจกรรมให้เหมาะสม อีกทั้งงานศิลปะประดิษฐ์เป็นการฝึกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สามารถทำงานได้อย่างมีสมาธิและมีความสุขในการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะประดิษฐ์ของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง ทำให้บุคคลยินยอมรับความสามารถของตนเองได้ในระดับหนึ่ง

จากการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุในครั้งนี้ พบว่า โปรแกรมศิลปะประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเมื่อนำไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กรุงเทพมหานคร สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้สูงอายุและสามารถปฏิบัติชิ้นงานต่าง ๆ จนได้ผลสำเร็จของชิ้นงานตามตัวอย่างทุกประการ จึงอาจกล่าวได้ว่าโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศิลปะประดิษฐ์สำหรับผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยได้ศึกษาครั้งนี้ มีประโยชน์กับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุได้ฝึกอาชีพ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม เกิดสัมพันธภาพที่ดี เป็นการส่งเสริมศักยภาพ และสนับสนุน

ให้ผู้สูงอายุยังคงมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในสังคม ทำให้ผู้สูงอายุมีความภาคภูมิใจในตนเอง มองเห็นคุณค่าในชีวิต สอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับ มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันดูแลตนเองเบื้องต้น มาตรการส่งเสริมศักยภาพ มาตรการทำงานและการหารายได้